

ATENED artă-cultură-stiință

Corul căminului cultural din Birchis la 90 de ani de la înființare

columinoasă colecție de diplome, eliberate de-a lungul anilor de diferite instituții și asociații culturale, numeroase fotografii în care surd frumoasele bănățene în costumele supere, negru cu aur, vorbesc de la sine despre bogata activitate de decenii, a corului din Birchis.

A fost o perioadă cind aveam o mare sală săptămânală de pe partea stângă a Mureșului. Se spunea că ne întrecea numai corul din Lugoj, conus, animal, învățat de Ilustrul Ion Vlad și Filaret Barbu. Dilegez corul din satul natal din 1932, am lăsat bagheța din mină abia acum trei ani și sănii ce mindri erau birchenișenii de corul lor", spunea cu bucurie în privirile sănătoase ale activității corala a avea deja tradiție, și la Birchis organizatorii

înălță artă dirijorului împreună cu mulți sănătoși și ardeleni, de la maestrul Filaret Barbu, la școală din Lugoj. „Am invitat odată să dirijez și corul nostru", continuă cel ce a fost înstrumatorul clădirilor din Birchis, mai bine de trei decenii, fără întrerupere.

„Originea corului din Birchis se plasază în decenul al nouălea al secolului trecut. Numără pe atunci 30-40 de coriști. La fel ca în alte saturi unde activitatea corală avea deja tradiție, și la Birchis organizatorii

și dirijorii corului se aflau în rând înălțătorilor din sat. Sunt cunoscute și amintile cu respect numele lui Nicolae Vučić, Ignate Bugariu sau dirijorul Ițan Alexandru Bîlcu. Cu repertoriul său de cîntecă națională, dolce, cîntecă bănățenescă, corul a completat viața spirituală din această parte de țară cu senință, idei, năsunăciune scumpă în jupă dusă pentru emancipare și eliberare națională și socialistă.

In perioada interbelică corul din Birchis e prezent la numeroase con-

cursuri, festivaluri, serbări, la Lugoj, Timișoara, Ressia, unde obține premii, diplome de participare și de multumire, cupă și alte trofee.

Unele mențiuni acordătoare corului se referă și la trumusetea costumelor populare purtate de membrii corului, acelora specific în care domnia culoarea albă a sincerității, negru seriozitate și demnitate, aurul bogăției de senințe și frumusețe morală.

Chiar în primii ani de la eliberare corul birchenișenilor participă la

primele concursuri ale căminelor culturale. În 1946 el obține un valoros premiu I la festivalul din plaza Birchis. Între anii 1948-1967, corul dă peste 180 de programe felicită. Îl găsim prezent la toate festivalurile și concursurile republicane.

Corul ne vorbește cu pasiune despre corul lor. El alătură și au încrezut sentimente de satisfacție cînd concurenții mai valoși, ca cel al corului din Buteni, i-au înfractat în concursurile mai recente.

Aniversarea a 90 de ani de la înființare gă-

sește corul (65 persoane) în plină activitate muzicală. Repertoriul clănat a fost substanțial imbogățit și îmbunătățit. Sub conducerea dirijorilor P. Gălățanu și P. Lupșa corul va interpreta în ziua sărbătorilor sale cîntecile „Trei culori" de C. Popescu, „Patrie, pămînt de aur" de G. Băzavici, „Glorios Partid" de M. Neagu, „Negruță" de I. Vîlă, „Crisule, Mărășule" de P. Lupșa și altele.

Devotul corului lor, dormitori să participă la opera de educare socialistă a oamenilor muncii, în spiritul documentelor plenare din 3-5 noiembrie a.c. a C.C. al P.C.R., corul din Birchis văd în acul solemn al aniversării corului lor, un imbold și o chemare spre noi realizări artistice, spre noi succese.

I. J.

POETUL LUPTEI CU INERTIA

Sentimentul apropierei, pătrundere în lumea poeziei celui care a fost Nicolae Labiș, cu toată incredința protecțoare a unui lucid unghi de vedere critic, este cu adevărat, exact acela pe care poetul îl-a investit forței poeziei autentice — complexul put, impede și sonorul unui univers în care senzația de „fierbințe iarnă", te zăduie permanent și în toată liniștea.

„Deși din implicații și rămururi pure ori din cristale limperi ce scintesc ind se rup, intrind în ea, să tremuri ca-n larmă-ntr-o pădure Căci te întesc fierbinți, pringeturi, ochi de lup". (Poccia)

Poezia lui e un prijele de meditație sub tensiunea mariilor dimensiuni ale actualității și la scara constanțelor comuniste, asupra sensurilor majore ale epocii noastre, asupra profilului etic și moral al contemporanilor, un generos și impresionant imbold de a ne depăși neliniștit, prin lupta în contra inertiei, o confesie despre noi, cu un om, care, dintre poeziile generației sale, a văzut cel mai adinc în comunism.

Întreaga poezie a lui Nicolae Labiș e mărturia marei sale aspirații spre candoare, spre conturul „fierbinții personale", și deci și collective. „Lupta cu inertie" este procesul colectiv și intim de realizare și permanenzare a atitudinii spirituale, etice, cetățenești care trebuie să guverneze „marele vițăii" adevărat — complexa edilăre a lumii comuniste. E o luptă declarată oricărui sănătate în „decanțarea socială" ori în personalitatea individului uman.

Mobilul fundamental al „luptei cu inertie". În contra a tot ce e urât, meschin, inert în viața noastră, este, negreșit, lăburea pentru idealul comunist.

„Inaltul crez de Marx rostil slujindu-mi, Cuminte, cu măsură il susțese, Știi, crezul asta cere îndrăzneala, Să lupt și inertie să-o supul..." (Omul comun)

15 ani de la moartea poetului Nicolae Labiș

e un moment solemn, celebrind, relevând demnitatea frumoasă și efortului uman în „lupta cu inertie". „Fii picurul de apă ce sfredelină statonice Străbate roca dură și-nchesă (urturi abili). Cind trudnicile krote vor fi măncat colosul Inert, ce supt în ele își va afla mormintă. Stirbita stalagmită își va vădi foală și în vînt..." (Clio)

Poemul neînsemnat „Intimă comedie" se pare că a fost în intenția să cugătările lui Nicolae Labiș un complet și complex program al legăturii luptei cu inertie în „era entuziasmului", poetic transfigurat. Se afișă schițate cu o mare profunzime a gândurii poezie, în compoziția poemului, etapele fundamentale ale luptei cu inertie, ale luptei cu noi în sine, ale gravei colective integrări prin răjune. În epoca, în sensul major, comunist, al vremii noastre.

„Lupta cu inertie" se cere continuată, să cum cărea poetul, întru edificarea orânduirii comuniste, ea fiind o luptă umană și înălțătoare a contemporanilor noștri. În împărtășirea sa, însoțită de Mihai CAMPANU

PARTID IUBIT

Braful tău
de-n-ar fi fost
înțins drept
peste tăăr
florile-ar fi crescut
tăăr roș
și cerul
n-ar mai fi avut nici o primăvară.
De-n-ar fi fost cuvântul tau
ca un curcubeu sonor
peste cerul,

ierbilă-ar fi murit de mult
înmormântate-n pasărcă-dor.
De-n-ar fi fost înimul tău
cenușă ca îl rămas
mai departe cădere,
iar visele
n-ar mai fi avut înălțime.
Dar
ai venit tu — partid iubit
și odă cu tine
cîntecul meu s-a ridit
pînd la soare.

RODICA PASCU

CÎNTECUL

S-aude cînt în arderea lumițit
Să braza care înlocuiește crinii,
În mierile ce le-nășoară luna
Să spicle din care lac cununa.

S-aude cînt în zbor de rînduinele,
În deplinările săptămînale stile,
În clătirea ce-l înlocuiește plină
Să în plinărea bătăci pe-apă lîndă.

S-aude cînt în gară din cuptor
Să flătruri au cîntec în sobor
Să în valurile Dunării albastre
Noi le-aузim, sănătatea noastră.

Dar cîntecul neperitor în sunet
Trăind și-n aduce și în tunet
Din cer de munte pînd-n zori de luncă
E cîntecul ce-l aузim în muncă.

VOLBURA POIANĂ NASTURAS

ANIVERSARE

N-am născut împreună cu tine

nu turtund.

M-am hrănit cu razele soarelui

ce abla răsăritise.

Cu verdele înzinzelor

am batut ioua dimineții

cîntind apoi din înălțarea oierilor

să din buciunii fetelor de la Găina.

Te-ai hrănit cu fierul luctei

si lăputul Rovinărilor,

ai batut din licoarea sondelor

din apele Argesului, Bicazului și Sadului,

cîntind apoi din mille de combine

să din lanișul lădă slășit ale Bărăganului.

Am crescut împreună

trecedî prin gloante, loamete și fură apelor

fară azi,

după doizidecă și patru de toamne

stîmpe mat puternic ca niciodată:

Eu OMUL și tu REPUBLICA

MIHAIL GĂNEȘU

Manuscris

Sab Petru—Arad: Am impresionat de „poezile" dv. trebilor trimise la altă adresă. Oricum, rugăți-o pe „Betty" căreia le-ati dedicat, să vă învețe niște grămatice și puțină podoare. Nolă recomandăm o mai mare stîmpe pentru cititorul de poezie căruia să adrește chiar și numai cu speranță că ei vor ajunge să vă cîntecă lăcurările.

M. Dalea: În poezie scurte trimisă nouă vă manifestați ca un lînc cu atribute de sinceritate, cu imagini reușite pe alocuri, dar prea personal pentru a putea să vă se ofere un loc în rubrica noastră de poezie, care se vrea, înainte de toate, teren al poeziei militante, angajate, revoluționare.

Sava Galca: Am rămas plăcut impresionat de sentimentele sincere, devotate, pline de căldură pe care le-ati redat în poezia „Oda patriei" scrisă cu simplitate, cu o atitudine de un înalt patriotism.

Vă urmăriți astfel printre numeroși critici ce-și exprimă și el prin mijloace similare atitudinea civică înaintată.

I. Merișan: Rimă corectă, ritm constant, dar imagini sănătate de bine cunoscute din alte poezii. N-are strică să participă la un eveniment literar. Acolo se pot învăța lucrurile elementare ce le comportă poezia.

Savu Gaica: Am rămas plăcut impresionat de sentimentele sincere, devotate, pline de căldură pe care le-ati redat în poezia „Oda patriei" scrisă cu simplitate, cu o atitudine de un înalt patriotism. Vă urmăriți astfel printre numeroși critici ce-și exprimă și el prin mijloace similare atitudinea civică înaintată.

Festivalul internațional al filmului de amatori

In perioada 10-15 decembrie 1971 a avut loc la Moscova un festival al filmelor săcute de cineclușii amatori din țările socialiste. România a fost reprezentată de cineclușii „Noiembrie" din Arad, prin subsemnatul cu filmele: „Ploia nu cade din cer", „Mască" și „Studiul ergonomic" realizate de Gheorghe Lupșa, Gheorghe Sabău și Gheorghe Miculescu. Festivalul a avut un caracter de lucru, în scopul unor utile schimburi de experiențe, fără și invers.

— Ce influență a avut, după opinia dumneavoastră, amplul program de educate comunității elaborat recent de conducerea partidului?

— Cred că ne-am situat mai ferm din punct de vedere politic în viața cultural-artistică a orașului și județului. Repertoriul său axat cu preponderență pe lucrările de actualitate; spectacolele au cîpărat o profunzime artistică mai pregnantă; s-au diversificat raporturile cu publicul; înșăvia viață internă a colectivului și-a câștigat un alt ritm. Lucrăm mai intens, mai suplu, mai laborios. Sint încă, firește, multe, foarte multe de facut dar, cum se spune îndeobște, nu altcum pe un drum bun, fertil și promițător în rezultate.

— De altfel tematica a fost axată în majoritatea filmelor pe probleme de producție și progres tehnic, motiv pentru care în afară de cineclușii amatori și profesioniști au mai participat și tehnicieni, specialiști, raționalizațori, inovațori. În discuțiile care s-au purtat după proiecțarea filmelor s-a insistat pe necesitatea contribuției mai mari a cineclușilor în vederea îmbunătățirii pro-

cesului de producție și introducerea progresului tehnic.

Din cele 147 filme vizionate o parte au reușit să sensibilizeze cu ajutorul artei filmului bunele intenții ale realizatorilor. Aceasta pentru că tematica fixată așa cum spunea la festival regizorul sovietic Grigori Rochat este foarte „uscată" și încearcă să arate că și talentul pentru a-i da o formă estetică.

Acest lucru l-a reușit din pînă filmul cineclușului din Riga intitulat „Emago". Filmarea e lăcută din diferențe unghiere și la diferențe viile cu un sistem electromagnetice recent brevetat care în afară de utilizare tehnică dispune și de o mișcare interesantă pentru filmare. Omul nu este arătat dar îl similiștem mereu prezența cu ajutorul unui sonor inteligență sincronizat cu imagine. Este un adevarat balet mecanic al obiectelor — plesă care se

autoselecionează și autoasamblează în mișcări bizare, scopul fiind usurarea efortului fizic al omului.

Remarcabil a fost și filmul polonez intitulat „Simfonia oțelului". Realizat în culori de către Cineclușul din Cracovia filmul este un omagiu adus muncii acestor oameni care în capturarea fieribinților ale furnicilor dar și industriei atât de necesară oțel. Incandescentă materie prime și fulgurantele scînteile care plonjează umplind muzeul ecranul este corespondentă cu incleștarea mihiilor ce luptă cu forță magnetă, curgerea pișecelor de foc se confundă prin metaforă cu sudoreea care se preleagă abundent pe chipurile oamenilor.

Filmele prezentate de cineclușii 7 Noiembrie din Arad au stîrnit interes atât din partea cineastilor amatori, cât și din partea specialiștilor. Astfel filmul „Mască", folosind

GHEORGHE SĂBĂU

